

Zaaknummer	90525
Portefeuillehouder	Alexander Luijten
Voorstel	Vaststelling paraplubestemmingsplan Archeologie en archeologiebeleid

Aan de raad,

1. Beslispunten

1. de 'Archeologische verwachtingen- en beleidskaart Gooise Meren 2021' vast te stellen;
2. de 'Nota beantwoording zienswijzen en ambtshalve wijzigingen' vast te stellen;
3. het bestemmingsplan 'Paraplubestemmingsplan Archeologie Gooise Meren' met identificatienummer NL.IMRO.1942.BPPA-vgo1 gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan;
4. geen exploitatieplan vast te stellen.

2. Maatschappelijk effect

Voor het gehele grondgebied wordt een actueel en geharmoniseerd archeologiebeleid vastgesteld. Dit is belangrijk voor het behoud van waardevol cultuurhistorisch erfgoed.

3. Inleiding

Het geldende archeologiebeleid in de Gooise Meren is niet actueel en is na de fusie in 2016 nog niet geharmoniseerd. Voor de voormalige gemeenten Naarden, Bussum en Muiden geldt nu nog een eigen archeologische verwachtingen- en beleidskaart of verschillende bestemmingsplannen waarin rekening wordt gehouden met archeologische waarden. De bestaande kaarten zijn niet gebiedsdekkend en sluiten ook niet op een heldere manier op elkaar aan. Het is daarom nodig om de kaarten te harmoniseren en uit te breiden tot een volledig gemeente dekkende kaart.

In opdracht van de gemeente heeft NMF Erfgoedadvies een nieuwe verwachtingen- en beleidskaart opgesteld. Op de nieuwe kaart en in de toelichting zijn de onderscheiden archeologiegebieden (verwachtingszones) omschreven. Daarnaast zijn de beleidsregimes beter onderbouwd op basis van nieuwe kennis en inzichten. Om het nieuwe beleid juridisch-planologisch te borgen is een paraplubestemmingsplan opgesteld. Dit bestemmingsplan geldt aanvullend op de geldende bestemmingsplannen en heeft betrekking op het gehele grondgebied van de gemeente.

4. Concreet gevolg van dit besluit

Het vaststellen van een actueel archeologiebeleid en het juridisch-planologisch vastleggen van het beleid in één regeling die geldt voor het gehele grondgebied van de gemeente. Met het vaststellen van het archeologiebeleid en het bestemmingsplan wordt uitvoering gegeven aan de wettelijke taken met betrekking tot de bescherming van archeologische waarden.

5. Argumenten en onderbouwing

1.1 Met het voorliggende archeologiebeleid wordt uitvoering gegeven aan de wettelijke taken met betrekking tot de bescherming van archeologische waarden.

In 2007 werd de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) van kracht. Het betrof een herziening van de Monumentenwet 1988. In juli 2016 is de Erfgoedwet (Ew) in werking getreden.

Met de inwerkingtreding van die wet is de Monumentenwet 1988 opgeheven. Een deel van de regelgeving uit de Monumentenwet 1988 is ondergebracht in de Erfgoedwet en een ander deel in de toekomstige Omgevingswet en de daarbij behorende onderliggende regelgeving. Het overgangsrecht uit de Erfgoedwet bepaalt dat tot het moment dat de Ow in werking treedt, de onderdelen uit de Monumentenwet 1988 die in de Omgevingswet opgaan van kracht blijven.

Sinds 2007 is een aantal taken met betrekking tot de archeologische monumentenzorg bij de gemeenten neergelegd:

- De archeologische en cultuurhistorische waarden dienen op verantwoorde wijze te worden geïntegreerd in het ruimtelijke beleid. Centraal instrument hierbij is het bestemmingsplan.
- Het archeologische belang dient tevens bij het verlenen van omgevingsvergunningen aan de orde te komen.
- Alle archeologische informatie dient in het kader van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Wkpb) ontsloten te zijn voor zowel burgers als overheid.

Met voorliggende Archeologische verwachtingen- en beleidskaart wordt voldaan aan deze wettelijke taken. De kaart is geactualiseerd en gebiedsdekkend en is digitaal raadpleegbaar. De kaart kan tot op perceelsniveau worden ingezoomd, zodat de inwoners precies weten welke regels gelden als ze een omgevingsvergunning willen aanvragen.

1.2 Op de beleidskaart zijn de archeologische verwachtingswaarden aangeduid

Het beleid gaat uit van bekende archeologische waarden en zones waar mogelijk archeologische waarden voorkomen. De verwachtingswaarden zijn verdeeld in de volgende 6 categorieën die bestaan uit een oppervlakte- en een dieptecriterium:

	Oppervlakte (m ²)	Diepte (cm onder maaiveld/waterbodem)
Waarde - Archeologie 1	0	30
Waarde - Archeologie 2	50	30
Waarde - Archeologie 3	100	30
Waarde - Archeologie 4	250	30
Waarde - Archeologie 5	500	30
Waarde - Archeologie 6	2.500	30

Wordt zowel de oppervlakte- als de dieptemaat overschreden, dan dient de aanvrager in beginsel een archeologisch rapport te overleggen waarin aangegeven is of er archeologische waarden aanwezig zijn. En zijn er archeologische waarden aanwezig, dan dient ook aangegeven te worden hoe er met deze waarden rekening wordt gehouden tijdens de voorgenomen ontwikkelingen. Als een locatie bijvoorbeeld ligt binnen een gebied waar de Waarde-Archeologie 2 geldt, dan is archeologisch onderzoek verplicht als de oppervlakte van de ingreep groter is dan 50 m² én de diepte van de ingreep dieper reikt dan 30 cm onder maaiveld.

Daarnaast zijn er gebieden waar geen onderzoeksverplichting geldt, waaronder de verstoorte terreinen en afzandingen in de gemeente en gebieden die zijn verstoord door de snelweg en spoorbaan. Mocht er een archeologische toevalsvondst gedaan worden, dan is de vinder altijd verplicht dit te melden aan het bevoegd gezag. Dit is bepaald in de Erfgoedwet (voorheen Monumentenwet 1988). Archeologische vondsten blijven dus beschermd of er nu wel of geen onderzoek is uitgevoerd.

2.1 Het voorliggende bestemmingsplan voorziet in één actuele en geharmoniseerde regeling voor het onderdeel archeologie.

Om het nieuwe beleid juridisch-planologisch te borgen is een paraplubestemmingsplan opgesteld. Het gaat om een paraplubestemmingsplan dat het gehele grondgebied van de gemeente omvat. Het plan heeft een aanvullende werking op de andere geldende bestemmingsplannen. Na vaststelling van het bestemmingsplan geldt voor alle bestemmingsplannen dezelfde regeling voor archeologie. Het paraplubestemmingsplan heeft alleen betrekking op de regeling voor archeologie en brengt geen wijziging aan in de overige regels van de geldende bestemmingsplannen.

In dit bestemmingsplan worden de archeologische waarden beschermd door middel van 6 dubbelbestemmingen. Deze zijn gebaseerd op de nieuwe Archeologische beleidsadvieskaart en de vrijstellingsgrenzen voor verstoringsoppervlaktes en -dieptes (zie onder 1.2). Ter bescherming van deze waarden zijn bouwregels, gebruiksregels en een omgevingsvergunningstelsel opgenomen met daarbij een onderzoeksverplichting.

2.2 Naar aanleiding van de ingediende zienswijze wordt het bestemmingsplan op onderdelen gewijzigd.

Het ontwerpbestemmingsplan "Paraplubestemmingsplan archeologie Gooise Meren" heeft van 30 september t/m 10 november 2021 ter inzage gelegen. Tijdens deze periode is één zienswijze ingediend door Hemwood, namens KNSF Vastgoed II BV, Koninklijke Nederlandsche Springstoffenfabrieken NV en Exploitatimaatschappij de Krijgsman CV. Deze zienswijze is op 10 november 2021- en dus binnen de termijn- ingediend. In de zienswijze wordt aangevoerd dat in het ontwerpbestemmingsplan voor wat betreft het plangebied dat is vervat in bestemmingsplan "De Krijgsman" niet alle onderzoeken zijn meegenomen. Reclamant verwijst terecht naar de onderzoeken die in de loop der tijd voor de verschillende deelgebieden zijn uitgevoerd. Naar aanleiding van de zienswijze wordt het bestemmingsplan aangepast. Voor het plangebied van De Krijgsman komt de archeologische dubbelbestemming te vervallen. In bijgevoegde 'Nota van zienswijzen en ambtshalve wijzigingen' is de zienswijze van een reactie voorzien.

2.3 Ten opzichte van het ontwerp is een aantal ambtshalve wijzigingen doorgevoerd.

- Voor de projecten Crailo en Bredius zijn recent bestemmingsplannen vastgesteld. Naar aanleiding van archeologisch onderzoek dat in het kader van deze projecten is uitgevoerd wordt de verbeelding aangepast. Voor Bredius wordt aangesloten bij de regeling die in bestemmingsplan 'Bredius 2020' is opgenomen.
- Tijdens de periode dat het ontwerpbestemmingsplan ter inzage lag zijn de inkomende aanvragen om omgevingsvergunning getoetst aan de nieuwe regeling. Hierdoor werd duidelijk dat de wijze waarop de planregels zijn geformuleerd op onderdelen onvoldoende duidelijk zijn. Eén van de doelstellingen van het plan is juist om te zorgen voor een heldere en eenduidige regeling. Daarom is nog eens kritisch gekeken naar de formulering van de planregels. De regels zijn daarom aangepast. Bij de 'Nota van zienswijzen en ambtshalve wijzigingen' is als voorbeeld het gewijzigde artikel 6 gevoegd.

Voor een overzicht van de ambtshalve wijzigingen wordt verwezen naar de 'Nota van zienswijzen en ambtshalve wijzigingen'.

4.1 Omdat het voorliggende bestemmingsplan plan niet voorziet in een bouwplan als bedoeld in artikel 6.12 lid 1 Wro hoeft geen exploitatieplan te worden vastgesteld.

Op grond van artikel 6.12 lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening stelt de gemeenteraad een exploitatieplan vast voor gronden waarop een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bouwplan is voorgenomen. Het voorliggende bestemmingsplan heeft alleen betrekking op het aspect archeologie, zodat er geen reden is om een exploitatieplan vast te stellen.

6. Houd rekening met en onderbouwing

6.1 Voor sommige gebieden wordt het beleid aangescherpt, voor andere gebieden versoepeld.

In de drie voormalige gemeenten zijn nu nog verschillende regimes van toepassing. Dat betekent dat het nieuwe regime voor sommige gebieden een aanscherping is en voor andere gebieden een versoepeling. De verschillende regimes bestaan uit een oppervlakte- en een dieptecriterium. Wanneer de voorgenomen werkzaamheden het oppervlakte én het dieptecriterium overschrijden, is een omgevingsvergunning nodig, waarmee een archeologisch bureauonderzoek onderzoek wordt verlangd. Op basis van dit bureauonderzoek kan worden bepaald of vervolgonderzoek nodig is.

De criteria zijn gebaseerd op onderzoekservaringen van met name gemeentearcheologen in Noord-Holland. Het dieptecriterium is voor het gehele gemeentelijke grondgebied op 30 cm gesteld, waar dit voorheen varieerde van 0 cm tot 40 of 50 cm. 30 cm is de dikte van een gemiddelde, reeds verstoorde, bouwvoor (bovenlaag van grond) in het buitengebied. Voor de kernen gelden dat oudere bebouwing doorgaans vlak onder het maaiveld kan worden aangetroffen. Het is daarmee van belang om bij voorgenomen ontwikkelingen uit te sluiten dat archeologische resten aanwezig zijn. Op die 30 cm zijn uitzonderingen mogelijk. Zo is geen omgevingsvergunning vereist als het normaal onderhoud betreft zonder verdere verstoringen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij het vernieuwen van kabels en leidingen in een bestaand leidingentracé. Ook is geen omgevingsvergunning vereist als het om baggerwerkzaamheden in het kader van groot onderhoud gaat, die aantoonbaar niet dieper gaan dan in het recente verleden bereikte baggerdieptes. Ook werken en werkzaamheden die voldoen aan de bouwregels, die al mogen worden uitgevoerd of reeds in uitvoering zijn, vallen daaronder. Voorts betreft het werken en werkzaamheden die ten dienste van archeologisch onderzoek worden uitgevoerd. Daarnaast geldt voor het gebied Waterbodems, een groot deel van het gemeentelijk grondgebied waar het IJmeer en het Gooimeer toe behoren, dat alleen rekening met archeologie dient te worden gehouden bij een planomvang van 2500 m². Verder geldt voor het gebied tussen Naarden en Bussum, waar in het verleden afzandingen hebben plaatsgevonden, een vrijstellingstellingsregime.

Een aanscherping van het regime is te vinden bij de voormalige buitenplaatsen. Deze gebieden bevinden zich ten westen van Naarden en in Muiderberg. Hier is de verwachting op de aanwezigheid van archeologische resten zeer hoog. Dat deze locaties zijn aangeduid op historische kaarten is een concrete aanwijzing voor de aanwezigheid van archeologische resten. Om die reden is het regime op 50 m² / 30 cm gesteld. Voor deze gebieden verdient het aanbeveling om nader onderzoek te doen om zo te archeologische verwachting nader te kunnen specificeren.

6.2 Is het nog wel zinvol om nog een paraplubestemmingsplan in procedure te brengen, gelet op de Omgevingswet?

Het lijkt er nog altijd op dat de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking treedt. Alle onderdelen rond de omgang met cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving komen in de nieuwe wet terecht. In de Omgevingswet verdwijnt het bestemmingsplan en daarvoor komt het omgevingsplan in de plaats. Zodra de Omgevingswet in werking treedt, worden de huidige bestemmingsplannen van rechtswege omgevingsplannen. Dit wordt het 'omgevingsplan van rechtswege' of 'tijdelijk deel' genoemd. Feitelijk gaat het om dezelfde bestemmingsplannen die dan echter gezamenlijk één omgevingsplan vormen. Dit tijdelijke deel vervalt op een bij Koninklijk Besluit nader te bepalen tijdstip, naar verwachting op 1 januari 2029. Tot die tijd gelden in beginsel dus onder andere nog de huidige (paraplu)bestemmingsplannen. Het vaststellen van een paraplubestemmingsplan is dus zeker zinvol, aangezien de regeling ook onder de Omgevingswet van toepassing blijft.

6.3 Op welke wijze worden de aanbevelingen in de Archeologische verwachtingen- en beleidskaart benut?

Door NMF zijn in de Archeologische verwachtingen- en beleidskaart vanaf hoofdstuk 6 verschillende aanbevelingen gedaan voor de toekomst. Deze zijn onder meer gericht op beleidsmatige aspecten waaronder kennisvermeerdering, vergroten publieksbereik en samenwerking en op het nader benoemen of aanscherpen van richtlijnen voor archeologische onderzoek, activiteiten als metaaldetectie en magneetvissen of het aanwijzen van gemeentelijke archeologische monumenten. Deze aspecten kunnen onderdeel zijn van de uitvoering van de vastgestelde Erfgoedvisie en het opstellen van het Omgevingsplan.

7. Duurzaamheid

Het vaststellen van de beleidsadvieskaart en het bestemmingsplan is van belang voor het behoud van het waardevol archeologisch erfgoed.

8. Financiële onderbouwing

De kosten van het opstellen van het bestemmingsplan en de beleidsadvieskaart komen voor rekening van de gemeente en worden gedekt uit de lopende begroting.

9. Communicatie en participatie

Het vastgestelde bestemmingsplan wordt gepubliceerd op de landelijke voorziening: www.ruimtelijkplannen.nl. De kennisgeving hiervan, en van de vastgestelde Archeologische beleids- en advieskaart, zal op de website van de gemeente en het digitale gemeenteblad worden gepubliceerd. De indieners van de zienswijzen worden schriftelijk geïnformeerd over het raadsbesluit.

10. Uitvoering / tijdpad / evaluatie

Het bestemmingsplan wordt gewijzigd vastgesteld. Dat betekent dat het vaststellingsbesluit van de raad onverwijld wordt toegezonden aan gedeputeerde staten. Uiterlijk binnen 6 weken na vaststelling wordt het besluit gepubliceerd op de landelijke voorziening: www.ruimtelijkplannen.nl. Kennisgeving hiervan zal op de website van de gemeente, het digitale gemeenteblad en in de Staatscourant worden gepubliceerd. Tegen het vastgestelde bestemmingsplan kan door belanghebbenden beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van

State. Tegen het besluit om de Archeologische verwachtingen- en beleidskaart vast te stellen kan geen bezwaar of beroep worden ingesteld

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

drs. E.M. Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde,
Burgemeester

Bijlage(n)

- Archeologische verwachtingen- en beleidskaart gemeente Gooise Meren 2021
- Regels ontwerpbestemmingsplan 'Paraplubestemmingsplan Archeologie Gooise Meren'
- Vast te stellen bestemmingsplan 'Paraplubestemmingsplan Archeologie Gooise Meren'
- Nota van zienswijzen en ambtshalve wijzigingen
- Zienswijze Hemwood namens KNSF

De Raad Gooise Meren

Gelezen het voorstel 'Vaststelling paraplubestemmingsplan Archeologie en archeologiebeleid' met zaaknummer 90525 van het college van burgemeester en wethouders en gelet op artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening,

Besluit

1. de 'Archeologische verwachtingen- en beleidskaart Gooise Meren 2021' vast te stellen;
2. de 'Nota beantwoording zienswijzen en ambtshalve wijzigingen' vast te stellen;
3. het bestemmingsplan 'Paraplubestemmingsplan Archeologie Gooise Meren' met identificatienummer NL.IMRO.1942.BPPA-vgo1 gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan;
4. geen exploitatieplan vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeente Gooise Meren, gehouden op *(datum wordt ingevuld door de griffie)*

De griffier

De voorzitter

Mevrouw drs. M.G. Knibbe

drs. H.M.W. ter Heegde